

Văn phân tích lớp 12

Phân tích màn đối thoại của Việt và Chiến trong đêm trước ngày đi tòng quân.

BÀI LÀM

Nếu mảnh đất Tây Bắc để lại “nhiều thương nhiều nhớ” cho Tô Hoài, thì với Nguyễn

Thi mảnh đất và con người Nam Bộ lại là nguồn cảm hứng đặc biệt trong sáng tác của

nhà văn gốc Bắc này!Nhắc đến ông người ta thường nhắc tới một Nam Cao của vùng

sông nước Nam Bộ với những am hiểu sâu sắc về đời sống cá tính của con người nơi

đây!Hãy đến với nhân vật Việt và Chiến trong tác phẩm “Những đứa con trong gia

đình”mà đặc biệt là đoạn hội thoại trước đêm tòng quân lên đường đánh giặc của hai chị

em để cùng cảm nhận nét đặc sắc trong tâm lí và tính cách của thế hệ trẻ Nam Bộ .

Truyện ngắn “NĐCTGD “được NT viết năm 1966 khi chiến lược chiến tranh cục bộ đang

diễn ra hết sức ác liệt trên toàn miền Nam,đồng thời với đó là tinh thần hăng hái của thế

hệ trẻ CM ở những nơi đạn bom ác liệt nhất như Nam Bộ.Truyện xoay quanh những

dòng hồi ức của Việt-một thanh niên trẻ, con của một gia đình giàu truyền thống CM,sau

một trận đọ lê đẫm máu với kẻ thù bị thương nặng,lạc đồng đội ,nằm giữa chiến trường

mênh mông, nhiều lần ngất đi tỉnh lại.Cũng từ đó dòng hồi ức đứt đoạn về ba má, về chú

Năm, về chị Chiến, về gia đình hiện ra rất sinh động linh hoạt ,có lúc nó men vào bờ hiện tại có lúc lại lượn tít tắp về quá vãng,và trong dòng hồi ức ấy,câu chuyện của chị em Việt trong đêm trước ngày tòng quân cũng hiện về rất tự nhiên hấp dẫn,qua đó chân dung Việt

và Chiến cũng như nổi hình nổi khối trên nền câu chuyện!

Trong câu chuyện đêm ấy, người đọc thấm thía lòng yêu nước nồng nàn, chí căm thù giặc sâu sắc của hai chị em Việt Chiến. Lật lại ngay trang văn trước, độc giả thực cảm phục và xúc động trước hành động tranh nhau lên đăng kí đi tòng quân của hai chị em Việt Chiến. Đó nào đâu phải chỉ là nét hồn nhiên trẻ dại mà còn là nhiệt huyết cách mạng đang sôi cháy bỏng bởi: "con đường của CM không còn con đường nào khác là con đường cách mạng", sự hăm hở đi tòng quân ấy chính là "một lòng theo Đảng", chí căm thù giặc sâu sắc quyết đền nợ nước trả thù nhà đã giúp 2 chị em không ngần ngại sẵn sàng xông pha nơi tuyến đầu máu lửa, giáp mặt với mũi tên hòn đạn, bất chấp đi giữa ranh giới của đôi bờ sự sống và cái chết. Cái quyết tâm đến mãnh liệt dữ dội đầy khảng khái trong câu nói của chị Chiến "tao là thân con gái, đã ra đi chỉ có một câu nếu giặc còn thì tao mất" hay câu nói còn trẻ con của Việt "chị có bị chặt thì chặt chứ tôi chừng nào mới bị" khi chị Chiến nhắc đến lời dặn của chú Năm, một lần nữa cũng khiến người đọc thực cảm phục và yêu mến lòng yêu nước và chí căm thù giặc sâu sắc ở hai nhân vật này!

Bên cạnh đó, nét chung tiêu biểu trong tính cách hai chị em Việt này đó là tình yêu gia

đình tha thiết gắn bó sâu nặng với quê hương. Có phải thế không mà trong lúc cận kề với cái chết, quá khứ ùa về trong Việt chẳng gì khác mà là gia đình của mình với câu chuyện về ba má về chú Năm về chị Chiến! Ngay trong đêm tòng quân ấy, cả hai đều thấy nhớ má. Có phải chính tình yêu thương vô bờ bến với người mẹ - gan góc, ”bàn tay dọn việc bàn chân tìm đường “tần tảo lam lũ, nén đau thương nuôi con khôn lớn và vững vàng tranh đấu cho sự nghiệp CM của quê hương- không mà cả hai chị em đều cảm nhận rõ:”dường như má đang về đâu đây”, ”trong đêm này để gì má vắng mặt”. Trong niềm tin “thác là thế phách, hồn là tinh anh” của 2 chị em thì ”mình đi đâu thì ba má theo đó”, và đó phải chăng cũng chính là sức mạnh tinh thần to lớn động viên mỗi người trong chiến đấu sau này lập nhiều chiến công! Cũng trong đêm tòng quân ấy, nhân vật chú Năm cũng xuất hiện nhiều lần trong những lời thoại của Việt và Chiến. Đó là người cả cuộc đời gắn bó với CM, chỉ khi bị thương ông mới trở về gia đình và thổi bùng lên ngọn lửa yêu nước ở các thế hệ sau, không chỉ vậy, ông còn là hậu phương tinh thần vững chãi cho V, C. Chú cũng là người lưu giữ truyền thống tốt đẹp của gđ trong cuốn sổ gia đình, khơi dậy ý thức trách nhiệm ở mỗi người trong dòng sông truyền thống:”chú kể chuyện gia đình ta cũng dài như sông để rồi chú chia cho mỗi người một khúc mà ghi vào đó..con sông nào nước ta cũng lắm nước bạc giàu phù sa,....lòng tốt con người cũng từ đó mà sinh ra. Trăm sông

đổ về biển lớn.mà biển thì rộng lắm,rộng bằng nước ta và ra ngoài nước ta”.Phải chăng đó cũng chính là lời nhắn gửi của Nguyễn Thi trong tác phẩm :sự thống nhất giữa truyền thống gia đình với truyền thống dân tộc,giữa tình gđ và tình yêu Tổ quốc chính là mạch nguồn âm i chảy suốt mấy nghìn năm đất nước và sự nối tiếp thế hệ chính là sức mạnh của con người VN trong thời kì kháng chiến chống Mĩ: “Lớp cha trước,lớp con sau Đã thành đồng chí chung câu quân hành”

Như vậy bằng nghệ thuật đồng hiện,NT đã đưa đến người đọc những nét tính cách chung trong hai nhân vật V,C nhưng ngòi bút am hiểu sâu sắc tâm lí nhân vật là giới tính còn khắc hoạ 2 nhân vật này với nhiều nét riêng độc đáo.

Trước hết Chiến hiện lên như một người chị đảm đang tháo vát.Cha mẹ mất sớm,chị Hai đi lấy chồng xa.Chiến như làm thay tất cả vai trò của ba má chị trong gđ.Chiến thương em và luôn nhường nhịn cho em,chi tiết tranh đi bộ đội với em cũng là xuất phát từ lòng thương em vô bờ bởi không muốn đưa em nhỏ dại của mình sớm phải đối mặt với hiểm nguy, sống chết trong gang tấc.Cũng trong cảm nhận của VIỆT,chị Chiến “giống in như má",từ ngoại hình đến cách nói năng”cái giọng rành rọt tiếng nào ra tiếng nấy”hay có

“đôi bắp tay tròn vo sạm đỏ màu nắng cháy”. Nhưng ở Chiến ta gặp lại hình ảnh giống hệt người mẹ với sự tháo vát thu dọn việc nhà việc cửa, tính toán đâu ra đấy. Từ việc gửi bàn thờ má sang nhà chú Năm, đến việc cho xã mượn nhà mở trường học, và cả việc giao lại công đất cho bà con. Dường như trong Chiến ta nhìn thấy một thiếu nữ đang độ trưởng thành, phải thế không mà sau này khi đi ra trận Chiến vẫn mang theo mình cái gương nhỏ bên mình, biết làm duyên làm dáng, chăm chút cho bản thân! Đặt trong sự tương quan đó, Việt hiện lên với những nét cá tính trẻ con hồn nhiên vô tư. Trong khi chị Chiến bàn tính công việc thu xếp nhà cửa thì V lại toàn ừ hoặc gật, phớt lờ cho chị Chiến, lúc lại “vội tay chụp một con đom đóm”, rồi thì mặc cho chị Chiến thao thao, V đã lăn ra ngủ khi từ bao giờ. Sau này khi đi chiến trường, Việt còn mang theo cả thứ trò chơi thơ trẻ là cái ná thun để bắn chim, để rồi trong giờ phút cận kề cái chết không sợ giặc chỉ sợ con ma cụt lưỡi và thằng chòng cụt đầu. Nét đa dạng hoá trong tính cách nhân vật như vậy cũng ạo nên sự hấp dẫn riêng biệt thu hút người đọc của tác phẩm!

Như vậy, khắc hoạ nhân vật Việt và Chiến trong câu chuyện trước đêm tòng quân lên đường đánh giặc ấy, người đọc hiểu thêm về kiểu nhân vật mà NT ưa thích, đó là kiểu nhân vật anh hùng nhưng họ lại là con đẻ của vùng sông nước Nam Bộ, con đẻ của một

gia đình giàu truyền thống CM, được truyền lửa và hun đúc nhiệt huyết CM, họ như những khúc sông trong trẻo trong dòng sông truyền thống của gia đình mình để chảy mãi chảy mãi ra biển lớn của quê hương đất nước!